

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економіки та менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Декан економічного факультету
Віталій ДЯЧЕК
2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Корпоративне управління

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти магістр

галузь знань 07 Управління та адміністрування
(шифр і назва)

спеціальність 073 Менеджмент
(шифр і назва)

освітня програма Бізнес-менеджмент
(шифр і назва)

вид дисципліни обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет економічний

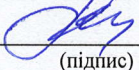
2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету «26» серпня 2025 року, протокол № 18

РОЗРОБНИКИ ПРОГРАМИ: ТРОХИМЕЦЬ Олена Іванівна, доктор економічних наук, професор, професор кафедри економіки та менеджменту

Програму схвалено на засіданні кафедри економіки та менеджменту
Протокол від «26» серпня 2025 року № 1

В.о. завідувача кафедри економіки та менеджменту

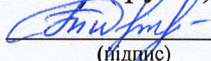
 Лариса ТЄШЕВА

(підпис)

Програму погоджено з гарантом освітньої професійної програми
(керівником проектної групи) Бізнес-менеджмент
назва освітньої програми

Гарант освітньої професійної програми

(керівник проектної групи) Ірина ТЕРНОВА

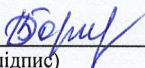

(підпис)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від «26» серпня 2025 року № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

 Дар'я ЗАГОРСЬКА

(підпис)

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Корпоративне управління» складена відповідно до освітньо-професійної (освітньо-наукової) програми підготовки магістрів спеціальності Менеджмент.

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни є ознайомлення здобувачів вищої освіти з теоретичними основами про сутність, принципи та моделі корпоративного управління, формування навичок управління корпоративними структурами та прийняття рішень у сучасних акціонерних товариствах.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни є:

- розуміння передумов розвитку корпоративного управління;
- оволодіння теоретичними моделями та принципами корпоративного управління;
- вивчення ролі учасників корпоративних відносин;
- опанування побудови та функціонування органів корпоративного управління й розподілу їхніх повноважень;
- розуміння ролі стейкхолдерів і гармонізації їхніх інтересів з інтересами акціонерів;
- орієнтація в законодавчих і нормативних актах щодо корпоративного управління в Україні та за кордоном;
- формування практичних навичок оцінювання ефективності корпоративного управління;
- аналіз корпоративних конфліктів та культур в акціонерних товариствах
- набуття навичок управління фінансами корпорації та дивідендною політикою;
- засвоєння методів аналізу корпоративних відносин.

1.3. Кількість кредитів для денної форми навчання – 3

Кількість кредитів для заочної форми навчання – 3

1.4. Загальна кількість годин для денної форми навчання - 90

Загальна кількість годин для заочної форми навчання - 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Обов'язкова / за вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
4-й	4-й
Семестр	
1-й	1-й
Лекції	
16 год.	4 год.
Практичні, семінарські заняття	
8 год.	2 год.
Лабораторні заняття	
- год.	- год.
Самостійна робота	

66 год.	84 год.
у тому числі індивідуальні завдання	
год.	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна

ЗК2. Здатність до спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).

ЗК3. Навички використання інформаційних та комунікаційних технологій.

ЗК4. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети.

СК2. Здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани.

СК5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.

СК10. Здатність до управління організацією та її розвитком.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна

ПРН 2. Ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення,

ПРН 5. Планувати діяльність організацій в стратегічному та тактичному розрізах.

ПРН 12. Вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом).

1.8. Пререквізити: управління соціальним та гуманітарним розвитком, HR менеджмент, менеджмент, Конституційне право, державні та місцеві фінанси, економіка суб'єктів господарювання, маркетинговий менеджмент, стратегічний менеджмент.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Розділ 1. Теоретичні основи корпоративного управління. Система корпоративного управління

Тема 1. Передумови розвитку та сутність корпоративного управління

Необхідність та передумови розвитку корпоративного управління на сучасних корпоративних підприємствах. Корпорація. Еволюція теоретичних підходів до корпоративного управління. Теорії корпоративного управління: теорія агентів та стейкхолдерів. Різноманітність підходів до визначення сутності корпоративного управління. Сутність корпоративного управління у широкому та вузькому розумінні. Основні постулати теорії корпоративного управління. Основні завдання корпоративного управління. Відмінність корпоративного управління від загального менеджменту.

Тема 2. Моделі корпоративного управління

Сутність та основні ознаки моделі корпоративного управління. Англо-американська модель. Особливості формування органів управління. Роль менеджменту в американських корпораціях. Континентальна (німецька) модель. Специфіка корпоративного управління в Європі. Роль банків в корпоративному менеджменті. Японська модель. Поняття кейрецу. Роль уряду в управлінні корпораціями. Особливості становлення моделі корпоративного управління в Україні.

Тема 3. Учасники корпоративних відносин

Відносини власника і менеджера. Акціонери, їх статус, загальна характеристика прав та обов'язків. Групи акціонерів та їх участь в управлінні акціонерним товариством.

Контрольний пакет акцій і контроль над діяльністю акціонерного товариства. Типові порушення прав акціонерів. Захист прав акціонерів. Торговці цінними паперами та організатори торгівлі як учасники корпоративного управління. Роль Національної депозитарної системи України у корпоративному менеджменті. Корпоративне управління і держава.

Тема 4. Загальна система органів управління сучасним акціонерним товариством..

Загальні збори акціонерів як вищий орган управління акціонерним товариством: компетенція та організаційні засади проведення. Правління акціонерного товариства: компетенція, порядок створення та роботи. Суть і функції ревізійних органів в акціонерному товаристві. Особливості діяльності, роль та функції корпоративного секретаря.

Тема 5. Принципи та стандарти корпоративного управління

Загальна характеристика принципів корпоративного управління. Сутність принципів корпоративного управління ОЕСР. Принципи Міжнародної мережі з корпоративного управління. Принципи корпоративного управління ЄБРР. Принципи корпоративного управління Конфедерації Європейських Асоціацій Акціонерів. Принципи корпоративного управління в Україні. Кодекси корпоративного управління в акціонерних товариствах

Розділ 2. Організація корпоративного управління

Тема 1. Управління фінансовою діяльністю акціонерного товариства

Роль акціонерних товариств (АТ) в економіці та особливості їх діяльності. Управління фінансовою діяльністю акціонерного товариства. Статутний капітал: формування, збільшення/зменшення. Акції: види (прості, привілейовані), емісія, курс акцій. Додаткові джерела фінансування: облігації, кредити, інвестиції. Власний та позиковий капітал – баланс інтересів. Принципи фінансового менеджменту в АТ. Дивідендна політика. Управління інвестиційною діяльністю. Фінансова стратегія акціонерного товариства

Тема 2. Корпоративний контроль

Сутність і форми корпоративного контролю. Ринок корпоративного контролю. Сегменти та учасники ринку корпоративного контролю. Процеси ринку корпоративного контролю (реорганізація, злиття, поглинання, виділення, розділення). Рівень корпоративного контролю. Класифікація процесів злиття та поглинання. Характеристика процесів злиття та поглинання з точки зору узгодженості, нацеленості, галузевості, географії, національності; з точки зору вартості, інструментарію, джерел фінансування, завершеності, відкритості та звітності.

Тема 3. Корпоративні конфлікти

Природа корпоративних конфліктів в акціонерних товариствах. Типологія корпоративних конфліктів. Шляхи подолання корпоративних конфліктів в сучасних акціонерних товариствах. Конфлікт інтересів в корпоративному управлінні.

Тема 4. Корпоративна культура

Поняття корпоративної культури. Механізм формування корпоративної культури. Культурні та соціально-поведінкові складові формування корпоративної культури акціонерних товариств. Особливості корпоративної культури у вітчизняних акціонерних товариствах.

Тема 5. Корпоративна соціальна відповідальність

Сутність корпоративної соціальної відповідальності: поняття та принципи. Напрями корпоративної соціальної відповідальності. Моделі корпоративної соціальної

відповідальності. Інструменти реалізації КСВ: Соціальні проєкти та програми, Корпоративне волонтерство, Екологічні ініціативи (“зелена енергетика”, переробка відходів), Некомерційні партнерства з НУО, громадами, освітніми закладами, Нефінансова (соціальна) звітність, Переваги впровадження корпоративної соціальної відповідальності, виклики та проблеми розвитку корпоративної соціальної відповідальності.

Розділ 3 Оцінювання та стратегічне управління корпораціями

Тема 1. Оцінювання ефективності корпоративного управління акціонерним товариством

Визначення сутності та умови ефективності корпоративного управління акціонерними товариствами. Методичні інструменти оцінювання економічної ефективності корпоративного управління акціонерним товариством (якісні та кількісні методи). Вплив ефективності корпоративного управління на інвестиційну привабливість підприємства. Використання індексів і рейтингу корпоративного управління у національній та світовій практиці.

Тема 2. Стратегічне управління корпораціями

Особливості корпорацій як об’єкта стратегічного менеджменту. Поняття та рівні стратегії корпорації. Етапи стратегічного управління корпорацією. Методи та інструменти стратегічного аналізу. Типи корпоративних стратегій. Управління реалізацією стратегії. Сучасні тенденції стратегічного управління: Інноваційні та цифрові стратегії, ESG та сталість бізнесу, адаптивні та антикризові стратегії, глобальна конкуренція та роль міжнародних корпорацій.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с. р.		л	п	лаб	інд	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Теоретичні основи корпоративного управління. Система корпоративного управління												
Тема 1. Передумови розвитку та сутність корпоративного управління	6	1				5	6					6
Тема 2. Моделі корпоративного управління	7	1	1			5	6					6
Тема 3. Учасники корпоративних відносин	6	1				5	8					8
Тема 4. Загальна система органів управління сучасним	8	2	1			5	10	1	1			8

акціонерним товариством												
Тема 5. Принципи та стандарти корпоративного управління	7	1	1			5	6					6
Разом за розділом 1	34	6	3			25	36	1	1			34
Розділ 2. Організація корпоративного управління												
Тема 1. Управління фінансовою діяльністю акціонерного товариства	10	2	1			7	12	1	1			10
Тема 2. Корпоративний контроль	8	2	1			5	9	1				8
Тема 3. Корпоративні конфлікти	9	1				8	6					6
Тема 4. Корпоративна культура	7	1	1			5	6					6
Тема 5. Корпоративна соціальна відповідальність	8	2	1			5	6					6
Разом за розділом 2	42	8	4			30	39	2	1			36
Розділ 3. Оцінювання та стратегічне управління корпораціями												
Тема 1. Оцінювання ефективності корпоративного управління акціонерним товариством	6	1				5	8					8
Тема 2. Стратегічне управління корпораціями	8	1	1			6	8	1				6
Разом за розділом 3	14	2	1			11	15	1				14
Усього годин	90	16	8			66	90	4	2			84

4. Теми семінарських (практичних, лабораторних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Передумови розвитку та сутність корпоративного управління		
2	Моделі корпоративного управління	1	

3	Учасники корпоративних відносин		
4	Загальна система органів управління сучасним акціонерним товариством	1	1
5	Принципи та стандарти корпоративного управління	1	
6	Управління фінансовою діяльністю акціонерного товариства	1	1
7	Корпоративний контроль	1	
8	Корпоративні конфлікти		
9	Корпоративна культура	1	
10	Корпоративна соціальна відповідальність	1	
11	Оцінювання ефективності корпоративного управління акціонерним товариством		
12	Стратегічне управління корпораціями	1	
	Разом	8	2

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин	
		денне	заочне
1	Передумови розвитку та сутність корпоративного управління	5	6
2	Моделі корпоративного управління	5	6
3	Учасники корпоративних відносин	5	8
4	Загальна система органів управління сучасним акціонерним товариством	5	8
5	Принципи та стандарти корпоративного управління	5	6
6	Управління фінансовою діяльністю акціонерного товариства	7	10
7	Корпоративний контроль	5	8
8	Корпоративні конфлікти	8	6
9	Корпоративна культура	5	6
10	Корпоративна соціальна відповідальність	5	6
11	Оцінювання ефективності корпоративного управління акціонерним товариством	5	8
12	Стратегічне управління корпораціями	6	6
	Разом	66	84

6. Індивідуальні завдання

Не передбачено навчальним планом

7. Методи навчання

У викладанні дисципліни «Корпоративне управління» застосовується комплекс традиційних та інтерактивних методів, спрямованих на поєднання теорії та практики. Основними формами роботи є: лекції – для системного викладу основних положень і концепцій; презентації та відеоматеріали – для візуалізації інформації, підвищення наочності та інтересу до теми; кейс-метод і аналіз конкретних ситуацій – для формування умінь застосовувати знання у практичних управлінських завданнях; дискусії – для розвитку критичного мислення, аргументованого відстоювання позицій; робота в малих групах – для відпрацювання навичок командної взаємодії та колективного вирішення проблем.

8. Методи контролю

Контрольна робота (тестові завдання плюс відкриті питання), передбачена навчальним планом, доповідь із презентацією, підготовка есе, робота на практичних заняттях (виступи, доповіді, аналітична робота із презентацією, розв'язання кейсів).

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль, самостійна робота													Екза мен	Сума	
Розділ 1					Розділ 2					Розділ 3		Контрольна робота, передбачена навчальним планом			Разом
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12				
3	4	4	4	4	5	5	4	4	5	4	4	10	60	40	100

Для допуску до складання підсумкового контролю (екзамену) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час поточного контролю, самостійної роботи, індивідуального завдання.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Оцінювання знань здобувачів вищої освіти здійснюється на основі поточної роботи протягом семестру та підсумкового контролю у формі заліку. До поточного оцінювання відносяться: участь у дискусіях, робота в малих групах; виконання кейсів, аналіз практичних ситуацій; підготовка презентацій та виступів; активність на лекційних і практичних заняттях.

Підсумковий контроль проводиться у формі екзамену.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів
Активність на лекціях та участь у дискусіях	10
Робота в малих групах, виконання практичних завдань	10
Аналіз кейсів та розв'язання ситуаційних завдань	10
Підготовка та захист презентацій / мініпроектів	15
Опрацювання літератури, есе тощо	5
Контрольна робота	10
Підсумковий контроль (екзамін)	40
Усього	100

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	для дворівневої шкали оцінювання
90 – 100	відмінно	зараховано
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Про акціонерні товариства: Закон України (редакція від 28.08.2025 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2465-20#Text>)
2. Про господарські товариства: Закон України від 19 вересня 1991р. Відомості Верховної Ради України. 1991. №49. Ст. 682. (зі змінами та доповненнями. Редакція від 31.03.2023 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>.
3. Про депозитарну систему України: Закон України. Офіційний вісник України. 2013, № 39, ст.517. (зі змінами та доповненнями. Редакція від 28.08.2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.
4. Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб - підприємців: Закон України від 15 травня 2003р. Відомості Верховної Ради України. 2003. №31-32. Ст. 263. (зі змінами та доповненнями Редакція від 28.08.2025 р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/755-15#Text>.
5. Про управління об'єктами державної власності: Закон України від 21. 06. 2006 р. Відомості Верховної Ради. 2006. № 46. ст. 456. (зі змінами та доповненнями. Редакція від 28.08.2025р.). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/185-16#Text>.
6. Про затвердження Принципів корпоративного управління: Рішення Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку від 22.07.2014 № 955. URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/rshennya-pro-zatverdzhennya-printsipv-korporativnogo-upravlnnya>
7. Закон України «Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні» від 30 жовтня 1996 року N 448/96-ВР, поточна редакція від 15.11.2024, підстава - 2465-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/448/96-%D0%B2%D1%80#Text>
8. Закон України «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» від 23 лютого 2006 року № 3480-IV, поточна редакція від 01.01.2025, підстава - 3249-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
9. Про цінні папери та фондовий ринок: Закон України від 23 червня 2006р. (зі змінами та доповненнями). URL: <https://www.nssmc.gov.ua/documents/zakon-ukrani-pro-tsnn-paperi-ta-fondoviy-rinok/>
10. Указ Президента України «Про корпоратизацію підприємств» від 15 червня 1993 р. № 210/93. (зі змінами та доповненнями. Редакція від 28.08.2001). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/210/93#Text>
11. Цивільний кодекс України: Закон України від 16.01.2003 № 435-IV (зі змінами та доповненнями. Редакція від 04.09.2025). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15#Text>
12. Гудзь О. Є. Корпоративне управління: понятійно-термінологічний словник. Львів: Ліга-Прес, 2018. 44 с.
13. Кологойда О.В., Гарагонич О.В., Дорошенко Л.М. Корпоративне право Європейського Союзу: підручник. Київ : Ліра-К, 2023. 392 с.
14. Мироненко Є. Сучасні тренди та стратегічні імперативи управління: державний та муніципальний рівні: монографія. Київ : Центр навчальної літератури, 2023. 350 с.
15. Мальська М.П., Мандюк Н.Л., Занько Ю.С. Управління діяльністю підприємств корпоративного типу (АТ і ТзОВ): підручник. Київ: Книгарня «Є», 2023. 290 с.
16. Хома І.Б. Ринок фінансових послуг: Навч. посібник . 2-ге видання перероб. Львів: Видавництво Національного університету «Львівська політехніка», 2012. 248 с.
17. Guerrero-Avendaño, A., Nieto Bernal, W., & Luna Amaya, C. (2023). Governance and Corporate Management System Supported by Innovation, Technology, and Digital Transformation as a Driver of Change. *Sustainability*, 15(17), 13150. <https://doi.org/10.3390/su151713150>
18. Manzhil Liu, Jia Lu, Qiyao Liu, Hui Wang, Yaxin Yang, Shutin Fang (2025) The impact of executive cognitive characteristics on a firm's ESG performance: an institutional theory

perspective. *Journal of Management and Governance*. Volume 29, pp. 145–173. <https://doi.org/10.1007/s10997-024-09695-y>

Допоміжна література

1. Горошкова Л.А., Хлобистов Є.В. Менеджмент сталого розвитку: інновації та виробництво. Запоріжжя : ЗНУ, 2020. 238 с.
2. Завгородня А. А. Дефініція поняття «корпоративне управління» в нових реаліях функціонування підприємств. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом. Економічні науки*. Випуск 4 (67), 2022, с. 22-28
3. Іоргачова М.І., Ковальова О.М., Коцюрубенко Г.М. Вартісноорієнтоване управління в системі корпоративного управління компанією. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 111—115.
4. Alamillos, R. R., & de Mariz, F. (2022). How can European regulation on ESG impact business globally? *Journal of Risk and Financial Management*. <https://doi.org/10.3390/JRFM15070291>
5. Bebchuk, L. A., & Fried, J. M. (2010). Pay without performance: The Unfulfilled Promise of executive compensation. *Social Science Electronic Publishing*, 59(4), 975–980.
6. Cai, Y., Jo, H., & Pan (2011). CVice. The impact of corporate social responsibility on executive compensation. *Journal of Business Ethics*(104), 159–173.
7. Clementino, E., & Perkins, R. (2021). How do companies respond to environmental, social and governance (ESG) ratings? Evidence from Italy. *Journal of Business Ethics*, 171(2), 379–397. <https://doi.org/10.1007/s10551-020-04441-4>

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Офіційний веб-портал органів виконавчої влади України. URL: <http://www.kmu.gov.ua>
2. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <http://rada.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.ssmc.gov.ua>
5. Офіційний сайт ОЕСР. URL: <https://www.oecd.org/>
6. Офіційний сайт ЄБРР. URL: <https://www.ebrd.com/>
7. Офіційний сайт Конфедерації Європейських Асоціацій Акціонерів. URL: <https://ecoda.eu/>
8. Офіційний сайт Світового банку. URL: <http://www.worldbank.org/uk/country/ukraine>
9. Офіційний сайт Професійної асоціації корпоративного управління <https://cgpa.com.ua/pro-paku/partneri>

Додаток 1

Додаток до робочої програми навчальної дисципліни _____
(назва дисципліни)

Дію робочої програми продовжено: на 20____/20____ н. р.

Заступник декана _____ факультету з навчальної роботи

(підпис) (прізвище, ініціали)

«____» _____ 20____ р.

Голова науково-методичної комісії _____ факультету

(підпис) (прізвище, ініціали)

«____» _____ 20____ р.